

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak kettő korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmid Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom. — *Hivatalos rész:* Pályázati hirdetmény a földhitelintézeti jutalomdíjakra. — *Nem-hivatalos rész:* Diótermesztésünk érdekében. (Képekkel.) — A fák szeretete és a hernyóirtás. — A kerti szőlőtermesztés. — Konyhakerti vetési, ültetési és termesztési naptár. (Folytatás.) — Kertészeti tapasztalatok. (Javítások a rózsaiskolák telepítésében.) — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Irodalom.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközások.*

HIVATALOS RÉSZ.

31,886.
1908. szám.

M. Kir. Földművelésügyi Minister.

Pályázati hirdetmény.

A Magyar Földhitelintézet a hazai gyümölcsfa-tenyésztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából a folyó évben is

1 darab 600-koronás,
2 darab 400-koronás és

18 darab 200-koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, akik faiskolát kezelnek és a fatenyésztés terén szembetűnő sikert képesek felmutatni.

Ezen díjakra pályázhat minden magyarországi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, aki a faiskola kezelésén kívül a népiskolákban a gyümölcsfatenyésztést hivatászerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemesgyümölcs-termesztés terén látható sikert képes felmutatni.

A pályázati kérvények megbírálásánál kiváló súly lesz fektetve: *a)* minél kevesebb és leginkább keresett gyümölcsfajta nagyban való szaporítására, *b)* a faiskola rendszeres kezelésére, *c)* a faiskola kerítésének minőségére, *d)* az oltás módjára, végül *e)* a magas és félmagas törzsű fák helyes nevelésére.

A folyó évi díjakra a pályázati kérvények ez évi május hónap 15.-éig adandók be az illető kir. tanfelügyelőséghez, amely azokat véleménye kíséretében közvetlenül a vezetésem alatt álló ministeriumhoz terjeszti fel és a pályázat eredményéről egyidejűleg a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minister úrhoz is jelentést tesz.

Az ekként beérkezett kérvényeket a vezetésem alatt álló ministerium által az Országos

Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület kebeléből összeállított bíráló bizottság fogja tárgyalni, mely bizottság a pályázók faiskoláit, ha azt szükségesnek tartja, központi vagy vidéki állami szakközegek által meg is vizsgálathatja.

A pályázó faiskola-kezelő tanítók egy-koronas bélyeggel ellátott pályázati kérvényeikben faiskolájuk vázlatos rajzát, részletes leírását, az abban található oltványok és csemeték kor, nem és fajta szerinti kimutatását mellékelni tartoznak.

A bíráló bizottság által a pályadíjban való részesítésre érdemes pályázóknak odaítélt jutalmakat a vezetésem alatt álló ministerium adományozza elismerő oklevél kíséretében.

Akik már egyszer jutalmat nyertek, újabb jutalomra csakis két év múlva és abban az esetben pályázhatnak ismét, ha kész oltványállományuk legalább kétszer akkora, mint első jutalmazásakor volt.

Budapest, 1908. április hónap 7.-én.

M. kir. földművelésügyi minister.

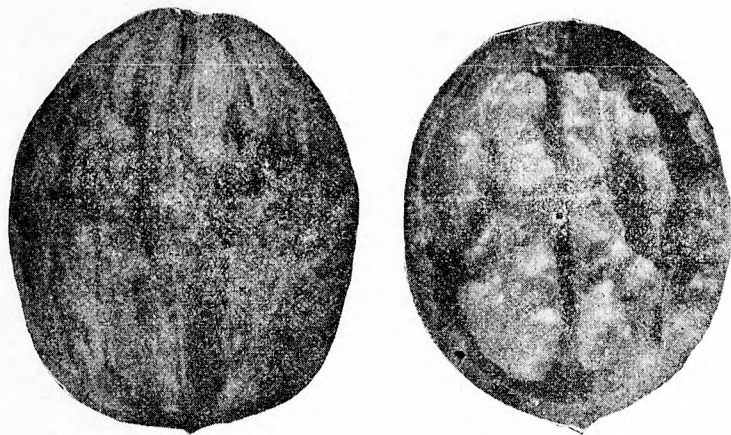
NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Diótermesztésünk érdekében.

(7.—10. sz. ábrákkal.)

Ezt az általánosan kedvelt gyümölcsnemet nagybantermesztésre leginkább a felvidékre lehet ajánlani, mert a talajban nem nagyon válogatós, művelése kevés szakértelmet és fáradságot igényel, gyümölcse sokáig eltartható, könnyen szállítható és igen jól is lehet értékesíteni: métermázsáinkint legalább is 16—20 koronájával.

A dió a kétszikű növényeknek barkások osztályába tartozik, (mogyoró, tölgy, bükk stb.); ezeknél a barka mint hímvirágzat szerepel és hímporával megtermékenyíti a nővirágot. A hímvirágzat, vagyis a barka, valamint a nővirág külön

7. ábra: Sebeshelyi óriás.

rügyből keletkeznek; ezenkívül találunk még a diófán szemeket, amelyek a fahajtásokat hozzák. Ha sok a barka, még nem következik, hogy sok gyümölcs is lesz.

A diófát mindig társaságban kell ültetni, azaz többet egymásmellé, hogy egymást kölcsönösen megtermékenyítsék. A magánosan álló diófa ugyanis gyakran meddő marad, mert megtörténik, hogy a hímvirágot képviselő barkák sokkal hamarabb megérnek és le is hullanak, mintsem az anyavirágok kifejlődtek volna, amely esetben, természetesen, megtermékenyítés nem történik; míg ellenben több fa nem egyenlő időben virágozván, egymást kölcsönösen könnyebben és biztosabban megtermékenyítheti.

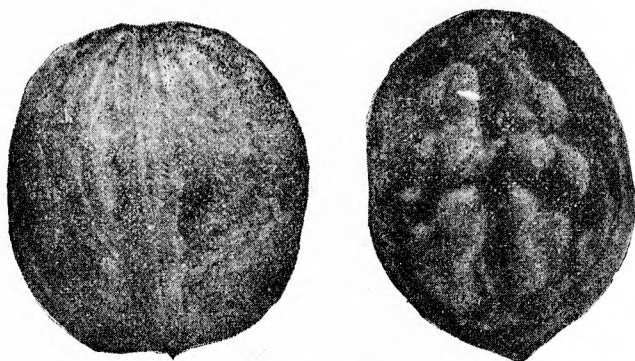

8. ábra: Sebeshelyi nagy hosszú.

A diófa szereti a száraz, meleg, nyílt és magasabb fekvéseket; lapályokon, nedves fekvésekben a fagytól sokat szenved. A téli fagyok az egész fát is tönkre tehetik (az 1879/80.-iki télen

igen sok pusztult el); a tavaszi késői fagyok pedig fiatal hajtásait teszik tönkre.

Azonban a diófának nagyfokú visszapótló erejét kétségbe vonni nem lehet, mert az 1879/80.-iki erős tél után azt tapasztalhattuk, hogy aki a fagytól megrongált fákat azonnal nem vágta ki, ezek, bár igen sokáig sínlettek, de a legtöbb kö-

9. ábra: Sebeshelyi gömbölyű símahéjú.

zülük 2—3 év múlva annyira magához jött, hogy a fagy okozta károk alig voltak rajtuk többé észrevehetők.

A túlságosan kötött anyagtalajok némelyikét kivéve mindenféle talajban tenyészik, még a kavicsos törmelékesben is; televényben dús talajban erősen hajt, de kevésbé termékeny. Ellensége alig van; a hernyók, levéltetvek és más rovarok nem igen szeretik; a nyúl és a cserebogár csak a legvégső szükségben fanyalodik kérgére és leveleire.

Szaporítása nálunk magról történik, mert ez úton az anyagyümölcsből meglehetősen hasonlatos gyümölcsöt termő fák keletkeznek; azért vetésre mindig jó fajta magot kell választani.

10. ábra: Seprősi Paykert-féle.

Franciaországban már sok helyen oltással szaporítják, mert fajta-azonosságát csak ez esetben lehet teljesen biztosítani; nálunk azonban a diófaoltás nem igen akar elterjedni. Pedig dió-

termesztésünknek ezzel is nagy lendületet adhatnánk, mert az elterjedtebb francia diók többnyire későn virágozván, a késői fagyoknak nincsenek annyira kitéve; azonfelül a mi diófajtáink legtöbbjénél értékesebbek; így tehát megérdemelnék nálunk is az elszaporítást. Legjelesebb francia fajták: Mayette, Parisienne, Franquette, Barthère, és Chaberte. Ajánlják nálunk Itáliából a sorrentói és Nocera diókat szaporítani; az igen nagy, u. n. lószemű dió többnyire nem sokat ér és alig van iránta kereslet.

Az amerikai fekete dió jó alanyt szolgáltatna, mert az oltást állítólag jól felveszi és fája tömöttebb állományú lévén, nedvesebb talajban is jól díszlik. Legjobb alanya azonban az Alföldön széltére elterjedt kódió, amely oltatlan állapotában csak is mint műfa értékes; holott ha más jó fajtákat oltunk reá, akkor igen értékessé válik.

Egyes vidékeken azonban nálunk is jó, sőt kitünő minőségű és kereskedésre mindenképpen alkalmas fajták honosodtak meg; pl. Zemplénben a nagymihályi dió, Szörénymegyében a hegyes cinegedió, Hunyadban a pompás sebeshelyi diók, valamint a seprősi teltselű, lószemű dió és még egyebek. (L. „Gyümölcskertész“ 1908. évf. 91. old.) Ezek éppúgy megérdemlik az elszaporítást, akár csak a legjobb francia fajták; amiért is a szerkesztőség szívességéből ezek legjelesebb fajtáinak a budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézetben készült fényképeiből néhányat megszerezvén, a csatolt 7., 8., 9. és 10. számú ábrákban mutathatom be és a legmelegebben ajánlhatom nagyban való termesztésre.

A diófa az átültetést nem szereti, azért legjobb azt egyenesen állandó helyére ültetni; ha azonban ez nem lehetséges, iskolában is szaporíthatjuk.

Veteményezni lehet őszi és tavaszi. A kifeszített zsinór hosszában a faiskolában a diókat 50 cm. távolságra dugdossuk egymástól, hegyes végükkel lefelé fordítva 5—6 cm. mélységbe.

Hogy karógyökerét ne eressze a mélybe és az átültetésre alkalmasabbá legyen, szoktak az elvetett mag alá cseréparabokat tenni; ez azonban nem ér semmit, mert a gyökér ezeket megkerüli és ismét lefelé hatol. Sokkal inkább célravezető az előcsíráztatott magvak kibujt gyökerecskéit a vetés előtt éles késsel bekurtítani, amint az e lapok egyik régebbi évfolyamában ábrás cikkben ismertette lett, vagy az egyéves csemetéket átültetni és akkor a karógyökeret megkurtítani.

Minthogy a diófa magától is szép koronát alkot, metszésre nem szorúl, sőt a metszést egyáltalán nem szereti; legfeljebb a felesleges oldalhajtásokat kell július hónapban eltávolítani és az így támadt sebeket oltóviasszal bekenni.

Ha a trágyázásnak szükségét látjuk, csak igen elkorhadt trágyával szabad a talaját megjavítani, és ennek sem szabad a gyökereket érinteni, mert ez iránt a dió igen érzékeny. Nitrogénben bővelkedő trágyától a diófa csak erős hajtásokat növelne, a termékenység rovására.

Kiültetéskor a fák egymástól 25—30 méterre teendők, mert a levegő szabad járását igen megkívánják. Nagy, terebélyes fává növekszik, amelynek árnyékában a mezőgazdasági növények nem díszlenek; legjobb helye van tehát legelőterületeken, ahol a legelő jószágnak árnyékot nyujtanak és azoknak a hernyók sem alkalmatlankodnak.

Termését, amíg zöld és gyenge, cukorba való befőzésre használják; külső zöld burkából házi festéket készítenek; amidőn megért, csemegének, olajnak és különféle sütemények készítéséhez használják. A levelek kivonata rovarirtó szer, a levelekkel a marhát és lovat bedörzsölve a legyeketől megoltalmazzuk.

Fája nagyértékű és leginkább bútorkészítésre használtatik.

Midőn a dió fáján teljesen megérett, zöld burka meghasad és magától lehull. Ezt az időpontot minden gazdának be kell várni, mert ha póznákkal leverik, a jövő évi termőrügyek egy része ez által megsemmisül, a túlkorán szedett dió pedig — mert bele még akkor vizenyős, penészedésre igen hajlandó és csak erős szárítás után válik eltarthatóvá, amidőn bele erősen összezugszorodik és értékéből igen sokat veszít.

(Ungvár.)

Bornemissza Zoltán.

A fák szeretete és a hernyóirtás.

Évről-évre megújulnak a panaszok, hogy a nép, a gyümölcsfatulajdonosok, nem irtják a hernyókat, hogy azért van nálunk oly ritkán jó gyümölestermés. Nincs termés, mert megeszik a hernyók.

Hogyan van az, miben keressük annak magyarázatát, hogy nálunk a nép a hernyóirtással semmit sem törődik? Talán abban, hogy az előjáróság nem teljesíti kötelességét, hogy nem bünteti meg azokat, akik a hernyóirtást elmulasztják? És az előjáróság, vagy a felügyelettel

megbizott közegek azért nem törődnek vele, mert nem kapnak érte jutalmat?

Mindezekben nem találjuk meg az igazi okot. Voltak már esetek, hogy az előljáróság komolyan vette a rendeletet, szigorúan megbüntette a nem hernyózókat és ugyan mi volt az eredménye? Az, hogy a megbírságolt tulajdonosok kiirtották fáikat, hogy meg legyenek óva a további „zaklatásoktól,” amint ők mondják és a büntetésektől. Így, a drákói szigor elpusztítja ugyan a hernyókat, de egyúttal a fákat is áldozatul dobja a szívtelenségnek. Azt mondom, hogy a szívtelenségnek, mert hogy az, *aki a fákot szereti*, semmi körülmények között sem tölti ki azokon bosszúságát, az bizonyos.

De kutatásunk ezen irányában haladva, azt is bizton állíthatjuk, hogy aki fát valóban szereti, akinek szívében ez az érzés gyökeret vert és pedig gondos *neveléssel, szoktatással*, — az nem fogja túrni, nem fogja közönyösen nézni, hogy fát a hernyók dézsmálják, nem csupán a jövő termés reményében, tehát haszonból, hanem azért is, mert szereti fát, neveltjeit.

Higyjék el, hogy nem lehet olyan rendelet kibocsátani, olyan törvényt megalkotni, amely oly hathatósan védené meg a gyümölcsfákat a hernyóktól, mint a fák iránti szeretet, amelyet zsenge kortól fogva belénk oltottak.

És ki hintse el, ki ültesse el, ki ápolja, fejlessze, erősítse ennek a szeretetnek magját, gyümölcsét?

E lap hasábjain már egyszer mondtam és most, meggyőződésemben még inkább megerősítve, ismét mondom: első sorban az iskola, a népiskola és azután a templom.

A tanítók és a lelkészek neveljék, ápolják a népben a fák iránti szeretetet.

Istenem! annyi rettenetes sok *tudományos dolgot tanítunk* már a népiskolában, hogy az ember elkábul tőle. De a sok „tudakosság” mellett mennyi hasznos, életbevágó, gyakorlati dologról szó sem esik, mert — kifogyunk az időből, vagy nem törődünk vele. De gyakran eszembe jut halhatatlan Eötvösünk mondása, hogy aki valakinek húsz mázsa aranyat ad azzal a föltétellel, hogy maga vigye el, csak annyit tett vele, mintha semmit sem adott volna neki.

A népiskola csak akkor lesz valóban az, ha a fősúlyt arra fekteti, ha azon ismeretek elsajátításában fáradozik, amelyek a nép életkörébe tartoznak.

És ki mondhatja, hogy a gyümölcstermesztés nem ilyen?

Azonban nem „a látszatra” kell törekedni, hanem a dolog érdemére kell hatni.

Itt a fák és madarak napja. Ki hiszi, hogy a fák, a madarak iránti szeretetet már avval ébresztjük és megerősítjük, *állandósítjuk*, ha évenként erre a célra egy ünnepélyt rendezünk? Ki tesz többet ezen szeretetmeggyökeresítésére: az-e, aki évenként egyszer akármilyen sikerült ünnepség keretében megemlékezik a fák és a madarak iránti szeretetről, vagy az-e, aki *egyetlenegy alkalmat sem mulaszt el* ezen érzés fölkelésére, ápolására; aki *példákban* tanítványai szeme elé állítja azt, amiben őket meg akarja erősíteni, amiről meg akarja győzni?

Bizonyára az utóbbi; mert egy-két órának hatása, akármilyen erős is legyen az, hamar elmosódik, de nem a folytonos hatásé.

De hol lehet ezt a folytonos hatást gyakorolni? Ott, ahol az iskola nemcsak szóval, hanem példákban is tanít. Ott, ahol a tanító maga is szereti a fákat; ott, ahol az iskola nem rideg helyiség, pusztá épület, hanem ahol a *tanító keze* olyanná tette, amely a fák és egyáltalában a kert iránti szeretetről tanuskodik.

Az ilyen tanítónak intése nem a pusztában kiáltónak szava, hanem elhat az iskolából a családba és az életbe. Bebizonyíthatom egy példával, amelynek tanúja voltam.

Két fiucska játszott az udvaron. A kisebbik, aki még nem járt az iskolába, azt mondta bátyjának, hogy csináljon neki ostort, azután lovasdit játszanak.

— Gyerünk a kertbe, ott szép ostornyelek vannak; — kérte bátyját.

— Jánoska! — szólt megdöbbenve a nagyobbik — a kertben nem szabad ostornyelet vágni, ott csak gyümölcsfák vannak.

— Metszek magam; — akaratoskodik Jánoska.

— De nem engedem! — erélyeskedik a bátya. — Azt nem szabad tenni.

— Ki mondta neked, hogy nem szabad?

— A tanító úr.

A tanító úr nevének hallatára Jánoska megnyugodott és közmegegyezéssel a rőzséből választottak ostornyelnek valót.

Egy más alkalommal a cseléd kedveskedni akart Pistának, fogott egy pintyökét. De a fiú nem fogadta el az ajándékot, avval útasította vissza, hogy a pintyőke igen hasznos állat, mert

pusztítja a hernyókat és hogy az is szereti a szabadságot — és szintén az iskolára hivatkozott, ahol ő ezt tanulta.

Hitem mellett, amely azt mondja, hogy a *szeretet védelme alá kell helyezni a fákat*, nem állítom, hogy a szigorúság, büntetés eredménytelen; van annak is fogantatja, de csak a maga helyén — *a fák rongálóival szemben*. A fairtók-kal szemben a legszigorúbb büntetés sem igazságtalan és van is hatása, ha következetesen alkalmazzuk. Ellenben, ha a hanyagságot büntetjük, ott célt tévesztünk és hatása nem a hernyók pusztításában, hanem inkább a fák irtásában mulatkozik.

Avval végzem, amivel kezdtem: az iskola vesse el, a család gondozza, a templom ébren tartsa a fák iránti szeretetet és akkor gyümölcs-fáink a legjobb oltalomban részesülnek.

(Sárosfa.)

Zádor Gyula.

A kerti szőlőtermesztés.

Az ideai bor- és csemege-szőlő-árak oly magasra szöktek, mint az vidékünkön 10—15 évvel ezelőtt volt a filloxera-vész után oltványokkal való újjátelepítés kezdetén. A jó fekvésben termett must hektója 36—44 koronáért kelt. A csemege-szőlőnél már nem határozott, hogy mily fekvésben termett és szintén 36—44 koronáért kelt m.-mázsája, mert keleti vagy más fekvésű területen még nagyobb bogójú Chasselas szokott fejlődni, mint a merő déli fekvésűben; már színnél és cukortartalomnál az eredmény megfordított, de a piac a nagy bogójút, ha kellemes ízű, szintén jól fizeti.

Ez áremelkedés okát többféle irányban kutathatjuk. Lehetne oka az általános drágaság, de hisz tavaly is volt drágaság és még sem volt ily nagy keletje a szőlőtermékeknek. Továbbá vehetők a magas napszámárákat; ez már érthetőbb ok, mert a gazdának a termése többé jön mint más években, drágábban is kell azt tehát eladni, hogy valami haszon maradjon, — ha ugyan törődne azzal a vevő: mi az előállítási költsége a termelőnek? Ha ugyanolyan más olcsóbban ad, annál fedezi szükségletét. Vagy vegyük az általános rossz szőlőtermést, ez sem mérvadó ok; a a szőlőművelésnél nem lehet azt egyöntetű átlagban venni akképpen, mint pl. a kalászosoknál, ahol egy májusi aszály a sík földeken 1000-holdas táblákon, sőt megyeszerte rossz termést okoz és kiegyenlíthetetlen, vagyis a más, távolibb vidékek terményeinél magasabb árat idézhet elő. Azonban

a dombvidéken termesztett szőlőben, ha egyik fekvésben vagy hegyen rossz termés van, mondjuk jégokozta kár van, egy mértfölddel távolabbi részen esetleg ugyanakkor csak jó eső volt; ha egyes fajták vagy tőkék egyik évben keveset teremnek avagy meddők, a másik annál többet hoz; alj, völgyes vagy meleg keleti oldal távaszszal lefagy és ugyanakkor a hűs, emelkedett fekvésűben nincs kár, azaz ellensúlyozzák egymást.

Az oka eme drágulásnak mégis a többek között a hegyvidék szőlőtermésének ez idei jó beérése, az olasz bor behozatalának megcsökkenése és végül az, hogy kötött talajokon nagy területeken aránytalanul kevés az átlag-termés és az oltványok pusztulnak; a foltozott szőlőtövek termése után pedig elvárhatunk vagy 4 évig.

Nehéz, sovány hegyoldalon telepített alkalmas elsőrendű oltványok is keveset jövedelmeznek és nem bírják ki 8—15 évnél tovább, az oltás helyén elkorhadnak; azonban ha az ily gyengülő tőkéket fahamus televényel megtrágyázzuk, midőn visszaesésüket észleljük, illetve azt gyökereikhez aláássuk, életüket meghosszabbíthatjuk és pár évig — ha már csak féloldalú is a tőke — dús termést kapunk róluk a végkimerülésig.

A testvértőkét, vagyis az iskolából egyszerre kikerülő szőlőoltványok egy részét, ha kiültetjük megforgatott, de sovány, közönséges hegyoldalba és ugyanakkor a többet nem rigolozott, de jókarban tartott kerti, verőfényes földbe telepítjük, amelyben szőlő legalább néhány év óta nem volt, tapasztalhatjuk a szembeötlő különbséget; míg amaz kimerül egy évtized alatt, ha kellőleg nem trágyázzuk, a kertin nyoma sincs a pusztulásnak, a nemes és vad együtt vastagodnak és ha a kertinek még emelkedett és kissé déli lejtője is van, a kései fajták is pompásan beérnek. Ebből az érthető, hogy amikor többben oly helyre telepítettek újból szőlőt, ahonnan az kipusztult, az nem vezethetett jó eredményre, mert az teljesen rossz eljárás. Akár Phylloxera folytán, akár bármiként is irtatott ki valamely területről a szőlő, közvetlen utána célszerűtlen ismét azt ültetni; azon föld néhány évig szántóföld legyen, vagy kapás veteménynyel, vagy ami legjobb: pillangós virágú takarmányfélével használandó ki.

A kerti szőlőműveléshez szükséges tenyésztési feltételek: délre nyílt fekvés; tehát közeli hegynek, épületnek, magastörzsű fáknak és effélének nem szabad a napsugarakat elvonni, sőt ugyanezen védőmagaslatok északról, de nem közvetlen közelből kívánatosak. A talaj továbbá

legalább 70 cm. mélyen termékeny, jó minőségű föld legyen, ne pedig murva, sekély, sziklás. Minél rosszabb, keményebb az erre szánt föld, annál gondosabban kell azt a téli hidegek előtt 50—70 cm. mélyen megforgatni. Ahol ezen föltételek bármelyike is hiányzik, ne foglalkozzunk a kertben haszonszőlő-tenyésztéssel; értve hideg északról szabad vagy fagyos völgyet, nagy fák gyökereivel behálózott területet, sekély, meszes talajú kerteket.

A szőlő kerti tenyésztése a következő művelési alakzatokban érvényesülhet és függ a céltől, amelyet elérni óhajtunk, a terület nagyságától, alakjától:

1. A földött lugas, amely lehet művészi alkotású vasoszlopokon nyugvó váz, 2 m. magas ívboltozat vagy négyszögletes; vagy egyszerűen vastag ágak, oszlopok beásása, amelyeket felül vékony ágak, sodrony vagy léccöt össze. Itt mindenesetre a hasznos cél a széppel párosulva kellemesen harmoniál. A földött lugas lehet zárt, benne ülőpadokkal vagy hosszú és mintegy 2 m. széles út befödésére szolgáló, amely ha nyugatról keletre húzódik, csak a déli fele van nemes szőlővel beültetve és felnevelve: az ilyenekben kellemesebb is a nyári tartózkodás, nincs benne oly rekedt meleg; azonban ha a lugas délről északi irányban halad, mindkét oldala beültetendő és így könnyebben be is borítja a felső részt.

Ismerek egy kis házi kertet, amelyben egy 10 m. hosszú ily földött lugas régibb idő óta áll, lehet már vagy 25 éves, igen soká ellenállt a Phylloxerának is, de aztán mégis átalakított oltványokkal és átlag egy hektoliter bor terem rajta és még csemegeszőlő is jut; az alja csak taposott kemény föld, a külső részeken a talajt kapa alatt tartják, a házi szeméttel időnként a területet megkövÉRítik; a karokat és vastagabb venyigéket télire a föld alá takarják sekélyen, hogy a termés biztosítva legyen.

Alkalmas szőlőfajták erre a célra a gyorsan növő: Génuai zamatos, Chasselas-fajták, Millenium emléke, Calabriai, kitúnó fekvésben a Rosa Minna di Vacca, a Malakoff Usum stb. A télire való lefödés bizony nagy munkát vesz igénybe, sőt némely helyen majdnem kivihetetlen, mert alig van terület hozzá; azért célszerű már ősszel megmetszeni és úgy lefödni óvatosan; vagy ha kisebb igényűek vagyunk, telepíthetünk mellékizzel bíró Kék Izabellát, amelyet aztán nem kell télire befödni.

2. A 2-ik kerti szőlőkultúra a közönséges sétalugas, amely a kerti utak mentén telepített 100—150 cm. távol ültetett szőlőtőkékéből áll, amelyek közé ásott és 160—200 cm.-nyire kiálló oszlopokat összekötő vastag sodronyra, vagy lécekre lesznek a tavaszi szálvesszők kikötözve és a hajtások ráerősítve; ezek az egész utat nem árnyékolják ugyan be, de vélők jól ki lehet használni az útmenti területet. Ez is rendkívül sokat szokott teremni, fürtjei a földhöz már közelebb vannak, mint az előbbi művelésű szőlőkultúránál, tehát jobban is beérnek. Ezen lugason termett fürtök különösen alkalmasak arra, hogy az ember 1—2 fürttel ellátott szép bogyójú vesszőket lemetszve, vízzel telt üvegekben tavaszig eltartsa; a kertből a teletelési kamarába óvatosan könnyű behordani, e rövid úton át nincs a rázkódtatásnak kitéve és a metszési lap sem szikkad meg a vízbe tételéig, ami az eltartásnak egyik főtényezője. Talajukat trágyázással jó erőben kell tartani, ami a kertben könnyen keresztülvihető; nem is hálátlanok érte, sőt dús terméssel fizetnek.

3. Továbbá nevelhetünk az utak mentén füzérlugast; ide már szükségtelen magas sodrony- vagy lécrácsoszat, elég 2 sor, vagy 1 szál csupán 60 cm. magasan a földtől vízszintes irányban; ha két sodronyt feszítünk ki, egyik a földtől 35 cm.-re, a másik ettől ismét 35 cm.-re húzódjék. Az alsóhoz kötözzük a minden erős tőkén megmetszett szálvesszőt, a felsőhöz pedig kötözzük az ebből előtörő termő-hajtásokat. Az alsó sodrony helyett egy 40 cm. magas erős vendégkaró is megfelel minden 2 tőke között. Minden egyes tőkénél egy 2-méteres erős karó szükséges, a jövő évre használandó termő-szálvessző nevelésére, amely ha jól kifejlődik, jövő tavasszal azt húzzuk ki vízszintesen, a kitermettet pedig lemetszük; de ha nem fejlődik jól ki egy év alatt, a termőkar jövőre is megmaradhat és a rajta levő kurta venyigéket váltómetszés alá vesszük. Ezen művelésre különösen alkalmasak a muskotály-fajták, amelyek ekképpen nevelve nem hoznak oly rothadásra hajló tömött fürtöket, mint különben szoktak; továbbá a Chasselas-fajták is és még egyébek.

4. Ha van deszka- vagy léckerítésünk, azt is befuttathatjuk termékeny szőlőindákkal; e kerítések alatt a gyökérzet szabadon terjeszkedhet a kerítés túloldalán is, nem úgy, mint a meleg kőfalak mentén, ahol bizony nem táplálkozhat szabadon. A kedvező fekvésű fakerítésen nevelt

szőlővel a terület jól ki lesz használva, bánása is könnyű, fagyok ellen takarni lehet, a vihar ellen is megáll. A szilárd kőfal inkább őszibarack-rácsoszat nevelésére hasznos.

Mindeme 4-féle mód szerint nevelt szőlők metszésénél arra vigyázzunk, hogy csak azokat az egészséges, hosszú venyigéket messzük hosszúra, melyek nem közvetlenül a tőkéből, hanem tavalyi csapból nőttek ki és amelyek mellett legalább egy tartalék-csap is marad; mert csakis ekképpen lesz a tőke jó erőben föntartva és a termés szép szemű. Ha van elég tartalék-venyigénk, jövőre eltávolíthatjuk a kitermettet és helyette másik marad szálvesszőnek. Azonban ha nincs kellő erő a tőkében, lévén a tőke még fiatal vagy sovány és elsatnyúlt, akkor vagy nem hozza ki a termést, vagy csak silány, apró szemű lesz az, tehát értéktelen. A szálvesszőket, már t. i. a jövő évre meghagyandókat, takarjuk le mindig télire a föld alá sekélyen; esetleg ugyan zsúppal is beköthetjük, ha földésük nem lehetséges. Ha időnk engedi, az ősz folyamán legalább egy részét szőlőinknek meg is metszhetjük.

Akinek van nagy házikertje, amelynek egyes részei alkalmasak szőlőművelésre, egész táblát is ültethet önállóan, kivált ha az utak melléke gyümölcsfákkal már el van foglalva. A táblát fel kell rigolozni; ez alkalommal úcai söpredék-földdel meg is hordatjuk és mint a közönséges hegyi kulturánál, ugyanúgy telepítjük; azonban az ültetési távolság itt valamivel szélesebb lehet, mert a kerti erős növéssű tőkénél, ahol a talaj táplálékban nem szűkölködik, nem a közönséges fej, hanem a comb- vagy szálvesszős művelést alkalmazzuk, tehát nagyobb tér kell hozzá.

Bármiképpen rendezzük is be kertünkben a szőlőművelést, a talaj gazosodását, megrepedezését kapálással ellensúlyozzuk és akadályozzuk. A Peronospora ellen bordói lével küzdünk meg idejében; a lisztharman ellen szélesendes reggelen kénporozzunk; a fölös hajtásokat május hónapban távolítsuk el; a szükséges szétállókat pedig idejében kötözzük föl. A fürtök fölött, ha az a venyige jövőre nem szükséges, 2 levélen felül letörjük a hajtást.

Ily belterjes szőlőműveléssel 10 □ m. területen annyi szőlőt termesztünk, mint künn a hegyvidéken 10-szer oly nagy táblában, egyrészt azért, mert itt a táplálék bőven van és másodsor azért is, mert a közelség folytán minden munkáját könnyen megadhatjuk.

(Eger.)

Mítzky Pál.

Konyhakerti növényeink vetési, ültetési és termesztési naptára.

(Folytatás).

Április.

I. Melegággyban vagy hajtatókban (ablak alatt) a termés teljes elkészültéig való termesztés.

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Bab: „Etampi korai“, „Belga fekete“ stb. fajtákban, mint az előző hónapokban.	június—július
Cichoria-saláta: Mint előző hónapokban, halványítva.	május
Csiperke-gomba: Mint az előző hónapokban (pincékben tenyésztve).	július—auguszt.
Dinnye (görög): Mint az előző hónapokban tenyésztve.	július—auguszt.
Dinnye (cukor v. sárga): Mint az előző hónapokban tenyésztve.	július—auguszt.
Szamóca: Mint az előző hónapokban.	május vége — június első fele
Tök: Mint az előző hónapokban: melegággyban és üvegezett keretekkel ellátott fészkekben tenyésztve.	július—auguszt.
Uborka: Hosszú és fürtös fajtákban. Melegággyokban és üvegezett keretekkel ellátott fészkekben tenyésztve.	június—július

II. Melegággyba vetve és — esetleges többszöri átüzdelés után — a szabadba kiültetve és ott végig tenyésztve:

Articsóka: 1. Magról, mint az előző hónapokban.	az év őszén és a köv. években
2. Öreg tövekről szedett gyökeres sarjakról.	
Bazsalikum: Magvetés.	június—szept.

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.	A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Dinnye (cukor vagy sárga): Korai és kereskedelmi fajták, gyep-téglákba vetve, melegágyban előnevelve, szabadföldbe kiültetve és ott végig tenyésztve.	július—auguszt.	Ánizs : Magvetés.	július—auguszt.
Endivia-saláta : „Fodros nyárvégi“, „Louviersi fodros“ és más nyári fajták.	július	Bab : A hónap elején „Lima“ fajták, közepén túl mindenféle korai és egyéb fajták	július—szept.
Fejes-saláta : Előnevelt és levegőhöz szoktatott palánták szabadföldbe kiültetve.	május—június	Bazsalikum : Magvetés.	július—szept.
Firenzei fenol (Foeniculum): Magvetés.	auguszt.—szept.	Bordás mángold : Magvetés.	szeptember és a téli hónapok
Gombó (Hibiscus esculentus): Magvetés.	auguszt.—szept.	Borsó : Korai és egyéb fajták vetve.	július—szept.
Görögdinnye : Mint a cukor- vagy sárgadinnye	július—szept.	Borsfű (Satoreja hortensis és montana): 1. Magvetés. 2. Öregtövek szétosztása.	július—auguszt.
Kápri (Capparis spinosa): Magvetés.	3—4 év mulva	Burgonya : 1. Gumóról. 2. Esetleg előcsirázott gumóról.	július—október június vége—július
Kárdi : Cserépben előnevelve és szabadba kiültetve, tovább tenyésztve.	október és a téli hónapok	Céklarépa (salátának való vörösrépa): Magvetés.	szept. nov.
Paprika : Langyos ágyba vetve és később — áttűzdelés után — május végével, szabadföldi állandó helyre ültetve.	augusztus—október	Cichoria : Magvetés.	június—október
Paradicsom : Mint a paprika.	július—szept.	Cukor- vagy sárgadinnye : 1. Gyep-téglába előnevelve és a szabadban kiültetve. 2. Vetés állandó helyre fészkekbe. (Ez esetben 8—8 naponként 2—3-szor megismételendő a vetés, a dinnye fagy iránti érzékenységére való tekintettel.)	július—auguszt.
Physalis : Mint a paprika.	július—szept.	Endivia : Fodros fajták. 1. Magvetés állandó helyre vagy szabadföldi magágyba. 2. Előnevelt palánták ültetése.	július—auguszt. június
Szamóca : Magvetés.	következő években	Fejes-káposzta , 1. Korai. Előnevelt palánták kiültetése.	július—szept.
Tojás-csucsor : Mint a paprika.	július—ősz	2. Késői. Magvetés szabadföldi magágyba.	október és a téli hónapok
<i>III. Közvetlenül a szabadföldbe állandó helyre vetve (ültetve).</i>		Fokhagyma : Gerezdek elduggatva.	szeptember
Angyalgyökér (Archangelica arch.):	következő évi május—június	Földi mogyoró (Arachys hypogaea): Magvetés.	ősz
Articsóka : 1. Gyökereztetett sarjakról ültetve.	szept.—október és a következő évi június—szeptember	Görögdinnye : Mint a cukor- vagy sárgadinnyénél.	július—auguszt.
2. A hónap vége felől magról nevelt növényekkel ültetve.			

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.	A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Hagyma (vörös): I. Magról. 1. Vetés állandó helyre.	auguszt.—szept.	Kömény : I. Magvetés állandó helyre.	auguszt.—szept.
2. Magággyban nevelt palánták kiültetése.	július—auguszt.	Laboda : Lassan felmagzó fajták magjának elvetése állandó helyre.	június—július
II. Dughagymáról. Zölden való használatra felszedve.	július—auguszt. május—június	Laboda újzélandi : I. Magvetés állandó helyre.	július—október
Hererépácska (<i>Oxalis esculenta</i>): Kis répácskák elduggatva.	nov.-december	II. Előzőleg cserépbe vetett laboda kiültetése.	május—október.
Izóp (<i>Hysopus officinalis</i>): Magvetés.	a következő év nyarán	Lencse : Magvetés.	auguszt.—szept.
Kakukfű (<i>Thymus vulg.</i>): Évelő. Magvetés.	ősz és következő év	Levendula : Magvetés.	június—auguszt.
Kalaráb : Előnevelt palánták kiültetése.	június—július	Lóbab : Magvetés.	július—auguszt.
2. Magvetés szabadföldi magággyba.	július—auguszt.	Majoránna : I. Magvetés állandó helyre.	auguszt.—szept.
Karfiol : Korai fajták. 1. Magággyban előnevelt palánták kiültetése.	július—auguszt.	II. Előzőleg nevelt palánták kiültetése.	
2. Szabadföldi magággyba vetve.	augusztus—okt.	Mandulapalka (<i>Cyperus esculentus</i>): Gumócskáról ültetve.	ősz
Kapor : Magvetés.	május—auguszt.	Metélő-hagyma : Szétosztott tövek elültetve.	nyár és következő évek nyara
Karórépa : Magvetés.	október—tél	Mustár : „Fehér“, salátának. Magvetés.	május—június
Kárdi : 2—3 szem mag fészekbe, állandó helyre vetve.	november—tél	Pasztinák : Magvetés.	szept.—tavasz
Kelkáposzta : I. Korai fajták. Magággyban előnevelt palánták.	június—auguszt.	Párhagyma v. póréhagyma : 1. Állandó helyre való magvetés.	ősz—tavasz
II. Korai és középérésű fajták, szabadföldi ágyakba vetve.	július—szept.	2. Magággyban előnevelt palánták kiültetése.	ősz—tavasz
III. Késői fajták 1. Magággyban előnevelt palánták kiültetése.	szept.—okt.	Petrezselyem : Magvetés állandó helyre.	nyár—ősz.
2. Szabadföldi ágyakba vetve.	október—tél	Pitypang (<i>Taraxacum off.</i>): Magvetés.	aug.—tavasz
Kelkáposzta bimbós : Szabadföldi ágyakba való vetés.	október—tél	Pozdor (fekete): Magvetés.	ősz és a következő év
Kelkáposzta leveles (fejetlen): Szabadföldi magággyakba való vetés.	szept.—március	Pozdor (sallangos): Magvetés.	szeptember—tél
Kerti maglepel (<i>Atriplex hortensis</i>): Magvetés.	június—július	Rebarbara : I. Magvetés magággyakba és növénynevelés után kiültetve.	2—3 ik évi tavasztól kezdve
Kerti-zsázsa : Magvetés állandó helyre.	május	II. Régi tövek sarjait elszedve és elültetve.	következő év tavaszán és azontúl is minden évben
Kerti-zsázsa évelő : 1. Magvetés 2. Tőosztás.	ősz—tavasz	Retek : Hónapos és korai fajták. Magvetés.	május—június
		Rozmaring : I. Magvetés. II. Nevelt növények kiültetése.	minden év nyarán

A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.	A konyhakerti növény és fajta megnevezése és a tenyésztésre vonatkozó megjegyzések.	A termés elkészültének (felszedésének) ideje.
Salotta- vagy mogyoró-hagyma: Közöséges fajta. Dughagymáról ültetve.	július—tavasz	Uborka: Mint a dinnyéknél.	június—szept.
Salotta-évelő: „Saint Jaques“, szétosztott hagymáról szaporítva.	nyár és a következő évek nyara	Üröm (<i>Artemisia Dracunculus</i>): Magvetés.	auguszt. — tavasz
Saláta: I. Nyári fejés. 1. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	május—június	Vizi-zsáza: 1. Magvetés. 2. Dugványok ültetése.	auguszt.—tavasz
2. A hónap vége felé vetés szabadföldi magágyba.	május vége — június vége	Zeller: I. Bordás. 1. Magvetés magágyakba.	szept.—október
II. Tépő. Magvetés szabadföldi magágyba.	május—június	2. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	auguszt.—szept.
III. Kötöző. 1. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	június—július	II. Gumós. 1. Magvetés magágyakba.	október—nov.
2. Magvetés szabadföldi ágyba.	július	2. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	szept.—október
Sárgarépa: Korai. Magvetés.	július—szept.	III. Halványító. 1. Magvetés magágyakba.	szept.—nov.
Sárgarépa: Késői.	október—nov.	2. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	szept—október
Sóska: 1. Magvetés. 2. Tövek szétosztása.	június—auguszt. május—július	Zsanilia (<i>Chenille</i>): 1. Magvetés magágyakba.	július—szept.
Spárga: 1. Egyéves tövek termesztő helyre való ültetése.	3 év múlva és azután minden évben április—június	2. Magágyban nevelt palánták kiültetése.	június—július
2. Magvetés palánta-nyerés végett.	4 év múlva és azután minden évben április—június	Yám-gyökér: Gumócskák elültetve.	október és téli hónapok.
Stachys tuberifera:		(Folytatjuk).	Raab Alajos.
Szamóca: Múlt nyáron nevelt palánták és gyökereztetett indanövények kiültetése.	nyár és a következő évek nyara	Kertészeti tapasztalatok.	Egyik nyugalomba vonult jeles kertésziünk: J a n a u s c h e k József nyug. hercegi főkertész, aki 1905. május 1.-én ötvenedik szolgálati éve betöltése után Nagykomlós-ról a San Marco hercegi kertészet éléről a földművelésügyi miniszter kintüntető diplomájával Nagyikindára visszavonult. most 80-éves korában, hosszú életének tapasztalatban gazdag tárházából érdekes megfigyeléseket küldött be lapunk számára, amelyekből időnként egyeseket a fenti cím alatt szándékozunk közzétenni. A jelen alkalommal a rózsafaiskolákra vonatkozó megfigyeléseit adjuk az alábbiakban.
Tarlórépa: Magvetés.	október és tél	Javitások a gyökérnyakban nemesítendő rózsaiskolák telepítésében.	Kertészeti gyakorlatomban nem egyszer megtörtént, hogy augusztus végén és szeptemberben végzett alvó szemzéseimre akkora záporosó zúdult, hogy a víz a rózsatövek körül megállt és óraszámra megmaradt, aminek következménye az lett, hogy a gyökérnyakba be-
Tárkony: I. Magvetés és palántanevelés. II. Idősebb tövek szétosztása.	minden év nyara	*	
Tengeri tatorján: I. Magról nevelve (vetés.) II. Sarjakról ültetve.	3—4 év múlva 2—3 év múlva és azután minden év tavaszán		
Torma: Gyökérdugványról szaporítva, mint az előző hónapban.	ősz—tavasz		
Tök: Mint a dinnyék. (Főző, sütő stb. fajtákban.)	július—ősz		
Turbolya: Közöséges. 1. Magvetés előesiráztatva. 2. Gumócskák ültetve (fodros fajtából) salátának.	augusztus—ősz május—június		

rakott szemek jelentékeny része, esetleg fele is, elfeketedett és meg nem eredt. Ezen a bajon később a következő módon segített.

A rózsaiskolának szánt területet, tél elején, két ásónyomnyira megforgattattam, a harmadik ásónyomnyi mélységben egyszerű felásással szintén meglazítottam a földet, — azután így hagytam egész télen át.

Kora-tavasszal, amikor a fagy kiengedett és az omlóssá vált föld annyira megszikkadt, hogy ragadósságát elveszítette, az ültetendő sorok helyeit — egymástól 1½—2 lábnyi (45—60 centiméter) távolságra — zsinór mellett kijelöltem; e sorok irányában a földet mindkét oldalról lehetőleg hegyes bakhátaakra felhúztam és ezek gerincén jelöltem ki a tövek helyeit, egymástól 25—30 cm. távolságra, hogy a szemzések elegendő helyünk legyen a munka végzésére.

Kiültetésre 1—2-éves átiskolázott Rosa canina magcsemetéket használtam, kiválasztván azokat, amelyeknek gyökérnyakuk egyenes, minthogy a görbékbe, nyomorékokba a szemek behelyezése igen bajos, vagy nem is lehetséges. (Magastörzsűeknek természetesen külön táblát készítettem.) Az ültetéskor a csemeték hosszabb gyökereit a szükséghez képest visszakurtítottam és a beültetett csemetéket jól megöntöztettem.

Nyáron át egész augusztus végéig óvakodtam bármely nyeséstől, valamint a szemzéstől is, mert az ilyenkor ártalmas.

Igy járva el, könnyű lett a munkám az alvó szemzések, mert a gyökérnyakról igen könnyű volt a földet a barázdákba félrekotorni, valamint az esetleges záporosók se tehetek többé kárt, mert a víz a bakhátak közt elhúzódo mesgyékben gyűlt meg és így a bakhátakban álló rózsaszemzésekben sem tehetett kárt.

(Nagykikinda.)

Janauschek József
nyug. hercegi főkertész.

Közhasznú kérdések és feleletek.

20. Kérdés. Messzes talajon 15 év előtt létesített és alma-, szilva- és diófákból álló gyümölcsösomben — nem állván istálló trágya rendelkezésemre — műtrágyával akarok kísérletet tenni. Milyen eljárást kövessék? Vajjon jó lenne-e a rendelkezésemre álló néhány száz zsáknyi denevértrágya is e célra?

Kisudvar.

B. P.

20. Felelet. **Műtrágya a gyümölcsösben.** Rég bebizonyosodott dolog az, hogy a trágázásra sablonokat megállapítani nem lehet, különösen pedig nem a műtrágyák alkalmazására, amelyek hatása nemcsak a növények táplálkozási igényeitől függ, hanem a talajnak vegyi és fizikai összes tulajdonságaitól is, valamint az időjárástól és kivált a nedvességi viszonyoktól. Éppen ezért mindenkinek magának kell kísérletileg megállapítani azt, vajjon az ő körülményei közt milyen és mekkora mennyiségű műtrágyától várhatja a

legjobb eredményt, vagyis a legtöbb tiszta jövedelmet? Így állván a dolog, csak általános vélelmet mondhatunk. Mindenekelőtt jegyezzük meg, hogy a műtrágyák hatékonysága csak elegendő talajnedvesség jelenlétében remélhető, mert ennek hiányában a műtrágya feloldódása, egyenletes eloszlása és a gyökerekhez híg oldatban való eljutása nem történhetik meg, azonkívül pedig — kiváltképpen az agyagos természetű talajoknak — erős összekötődését és megkeményedését okozván, ezáltal még károsan is hathat.

Egyébként pedig ajánlatos lesz a fákat egyenként látni el a következő trágya keverékkel:

Egy-egy fára átlagosan 100 □ m. terület vévén fel, mint olyat, amelyet gyökereivel áthálózó, 4 kilogramm szuperfoszfát, 2 kilogramm 40%-os kálisó és 2 kilogramm kénsavas ammonium keveréke lenne egy-egy fa koronacsurgója táján készítenő körárokba vagy lyukakba elosztandó kora tavasszal és ott legalább egy jó ásónyomnyira alátakarandó. Május folyamán még hasonlóan elosztva, de csak gyengén alátakarva, 3 kilogramm salétrom volna alkalmazandó. Kísérletet lehet tenni azonban az egyes anyagok változtatott mennyiségeivel is, valamint különösen a szuperfoszfát fokozásával, annak megállapítása végett, hogy miből mennyit igényel a talaj. Megjegyzem, hogy kötött agyagos talajon a hatás nem oly gyors és biztos, mint könnyebb természetű, homokosabb talajokon. Csonthéjasoknál (pl. szilva) a nitrogén-trágya (u. m. kénsavas ammonium és chilisalétrom) óvatosabban alkalmazandó, mert ezeknél a túlságos nitrogén-trágya a mézga-folyásra hajlamosíthat.

A denevértrágya a gyümölcsösben is alkalmazható; főképpen nitrogénes trágya az. Gy.

Irodalom.

A fatenyésztés. Örömmel jelenthetjük, hogy a gyümölcsészettel foglalkozók igazi kátéja: R. Molnár István ministeri tanácsosnak és orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztosnak, ezen kitűnő és közkedveltségű könyve, amely ma már több tizezernyi példányban forog közkezen, a hatodik átnézett és bővített kiadásban újból megjelent, mint a m. kir. földművelésügyi minister 1907. évi 19. számú kiadványa. Örömmel állapíthatjuk meg azt is, hogy a ma már 346 nyomtatott oldalnyi terjedelmű szakmű, jelentékeny nagysága mellett is a régi 1 korona áron szerezhető meg. Nagel Ottó bizományos könyvkereskedő útján (Budapest, VIII., Muzeum-körút 2. szám). *Lelkészek, községi jegyzők és tanítók*, akik ez iránt egyszerű levélben, vagy akár levelező-lapon a m. kir. földművelésügyi ministerium könyvtárához fordulnak, ingyen kapják meg.

Ismertetést adni erről a könyvről ez alkalommal felesleges, mert hiszen ismeri azt előbbi kiadásából a gyümölcsészettel foglalkozók legtöbbje; kiválóságát pedig legjobban bizonyítja az, hogy rövid néhány év alatt most már a 6.

kiadása jelent meg. Lehetetlen azonban, hogy ez alkalommal is a köszönet szavaival ne emlékezzünk meg áldozatkész ministerünk: Darányi Ignác ő Excellentiájáról, akinek köszönhető az, hogy ez a jeles könyv elkészülhetett és a gazdaközönség közt annyira elterjedhetett. De elismerés illeti a kiváló szerzőt is, aki annyi országos ügye és elfoglaltsága közepette is időt tud szakítani arra, hogy az új kiadások ne csak egyszerű lenyomatai legyenek a régieknek, hanem azon minden alkalommal igyekeznek módosítani, javítani, bővíteni.

A közhasznú, sőt nélkülözhetetlen könyv megszerzését mindazon kertészkedőknek, akiknek az még nincs birtokukban, saját érdekükben a legmelegebben ajánljuk.

Gy — — n.

Vegyes közlemények.

(Gy.) **Kitüntetések a földmivvelésügyi ministeriumban.** A kiegyezés megkötése alkalmából Ő Felsége a király kegyelme mindazok iránt, akik a nagy és nehéz mű létrehozása körül legtöbbet fáradoztak, magas kitüntetések alakjában nyilatkozott meg. A földmivvelésügyi ministerium, Darányi ministerrel az élén, valóban igen nehéz és érdemes munkát végzett, amivel a Felséges úr elismerésére magát mindenképpen méltónak bizonyította. Örömmel jelenthetjük e helyen is, hogy Ő Felsége, Darányi Ignác ministernek legfelsőbb elismerését méltóztatott kifejezni; Mezőssy Béla államtitkárnak pedig a Lipót-rend középkeresztjét adományozta. Ugyanez alkalmából Ottlik Iván min. tanácsost államtitkárra nevezte ki, a VIII. (szőlészeti, borászati és kertészeti) főosztály főnökének: Dobokay Lajos ministeri tanácsosnak pedig a Ferencz József-rend középkeresztjét adományozta; azonkívül másokat is, — akik egyéb osztályok élén működtek — szintén szép kitüntetésekben részesített.

(Gy.) **Kertészeti kiállítás Budapesten.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület választmánya Emich Gusztáv elnöklésével legutóbb tartott gyűlésében elhatározta, hogy f. é. június hónap 19—21.-éig a budapesti városligeti nagy iparsarnokban **rózsa- és pelargonium-kiállítást** rendez, amelyen egyéb díszítő növények is bemutatathatók lesznek. A kiállítás bizonyára igen szép és gazdag lesz, mert a rózsa- és pelargonium-tenyésztés hazánkban nemcsak magas fokon áll, hanem számos specialistánk is van e téren, sőt igen sok hazai fajtánk is vannak. A hazai fajták díjazására az egyesület nagy súlyt fektet, amely különben a kertészek és amatőrök részére külön díjazást állapított meg. A díjazás ügyében — Molnár István min. tanácsos elnöklésével — határozatba ment, hogy okleveleken és érmeiken kívül, pénzdíjak is tüzetnek ki. Bővebb felvilágosítást ad az egyesület titkársága: Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16. sz.

(Sch.) **Védekezés a Monilia-betegség ellen.** Ismeretes, hogy a lefolyt 10—15 esztendő alatt a meggyfák, különösen pedig az Ostheimi meggyfajta, valamint a Pándi-meggy és Schatten-morelle sokat szenvedett a Monilia-betegségtől, annak ellenére, hogy az illető fák a virágzás időszakában rakva voltak virágokkal. Mindazonáltal egy szép reggelen a virágok jó része, valamint a fiatal hajtások is el voltak száradva. Közelebbi figyelés közben kitűnt, hogy az elszáradt virágokat és leveleket hordozó vesszők szintén el voltak halva. A még egészséges vesszők tovább virágoztak, mintha misem történt volna. Végeredményben azonban csak kevés virág kötődött, amelyek közül több mint a fele néhány hét leforgásával mumifikálódott, azaz összeaszott, úgy hogy terméseredményről szó sem lehetett. A gyümölcsmúmiák legtöbbször, valamint az elszáradt virágok és levelek a vesszőkön maradtak, míg ezek egy, sőt két esztendő múlva eltördelődve vagy szétmállva le nem hullottak.

A mikroszkópos vizsgálat a megbetegedett részekben letelepedett *Monilia cinerea* Bon. nevű élősködő gomba jelenlétét állapítja meg ilyen esetekben, amely fehér vánkosalakú penész alakjában általánosan ismeretes. Az ellene való védekezés szempontjából célirányosaknak bizonyultak a következő intézkedések: Május közepe táján valamennyi elszáradt virág, levél és termés a fákról gondosan összegyűjtendő és eltűzendő. Továbbá őszkor közvetlenül a levélhullás előtt a korona összes elszáradt vesszői az egészséges fág lemeteszendők és szintén megsemmisítendőek. Végül a fák alatt a talaj levélhullás után kellőképpen megforgatandó, hogy a talajra hullott gombaspórák mélyre kerülven, fertőző képességük megfiúsíttassék.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. Talpas. Igen jól használható a Mayfarth „Syphonia“ nevezetű levegő-nyomósos háti permetezője, amely megrendelhető a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté útján, Budapest, V., Alkotmány-u. 31., különösen alkalmas ez, ha bambuszrúdba szerelt és csavarral felerősíthető hosszú toldalék-csővel láthatjuk el, mert ezzel több méter magas fákat is — természetesen igen magas fákat csak létráról — szépen lehet permetezni. A „Fix“-et nem próbáltuk ki, de tessék a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez ez iránt is kérdést intézni.

Ism. iskola. Ecsellő. A „Delaware“-ról többször megírtuk, hogy aprós bogyójú és fürtű, igen édes fajta, amelynek bora igen erős, de sajátos utóíze van. Ellenállósága a közölt hivatalos vélemények szerint csak viszonylagos. Nem ajánljuk, hogy mindjárt sokat ültessenek belőle, pár tőkével próbát tehetnek, de nem hisszük, hogy megkedvelik. A hiányzó számokat a kiadóhivatal pótolja.

G. K. Ürményháza. A gyümölcsvédő papírszacsok megrendelhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől, Budapest, V., Alkotmány-u. 31. sz.; azonban házilag is igen könnyen elkészíthetők.

F. B. Lugos. Az 1898. évfolyamot a kiadóhivatalnak elküldés végett kézbesítettük.

S. E. Budapest. Méltóztassék a rudinai Molnár István: „Fatenyésztés“ c. könyvét, vagy ugyanannak a szerzőnek: „Mezőgazdasági gyümölcstermesztés és értékesítés“ c. könyvét megszerezni; előbbi ára füzve 1 korona (a m. kir. földművelésügyi minister kiadása), kapható Nágel Ottó könyvkereskedésében, Muzeum-körút 2. sz.; az utóbbi kötve 5 korona (az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület könyvkiadó-vállalatának kiadása), kapható a „Patria“ könyvkereskedésében, Üllői-ut 25.

B. Gy. Székesfehérvár. Lapunk tavalyi — 1907. évi — folyamában hosszú cikksorozat jelent meg Angyal Dezső úr tollából az „Őszibarack termesztése rácsorozat mellett“ cím alatt. Ha ez az évfolyam nincs meg, tessék 2 K. beküldése ellenében megrendelni lapunk kiadóhivatalából; abban minden tudnivaló meglesz. A szóban forgó elhanyagolt fák valószínűleg meg is kell — legalább részben — fiatalítani.

N. G. Gavosdia. A karácsonyi műlapok csak az illető évfolyamokkal együttesen kaphatók meg, évfolyamonként 2 K.-ért.

K. J. B.-Kövesd. A franciaországi Schloesing-gyárak készítményei (lecsapott kénpor, nikotinos kénpor, bordói por stb.) megszerezhetők akár a marseille-i gyárból, akár — egyszerűbben és gyorsabban — Budapestről Frankl Adolf banküzlete útján (Budapest. VI., Eötvös-utca 19. sz.), amely a Magyar-birodalom részére a vezérkép-képviseléssel meg van bízva. Innen szívesen küldenek ismertető füzetet is.

Többeknek helyszüke miatt a jövő számban válszunk.

R. S. Gyórszentmárton. H. L. Dévaványa. K. R. Kisboldogasszony. R. A. Farkasfalva. P. I. Nagybélic. B. J. Budapest. H. J. Garamújfalu. K. R. Kisboldogasszony. D. J. Győr-Révialu. Levelet irtunk.

HIRDETÉSEK.

Ingyenes hirdetés nincs!

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

Nagyobb hirdetések	1 évre	1/2 évre	1/4 évre	Egyszeri közlemény	Apró hirdetések:	fillér
	korona	korona	korona			
Egész oldal	600	400	200	80	Minden egyes szó	4
1/2	300	200	100	40	”kövér betűvel”	8
1/4	150	100	50	20	3-szori közlés után 20% engedmény.	
1/8	75	50	25	10	Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetkezeteknek	fél-áron

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hónap 5-éig és 20-áig kell beérkeznie a kiadóhivatalba (VI., Gr. Zichy Jenő-u. 3.) a hirdetési díjjal együtt

FAISKOLA - CIKKEK

n. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorfák, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánkozik.

PECZ ÁRMIN

CS. és KIR. UDV. MŰKERTÉSZ ÉS FAISKOLA - TULAJDONOS
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Aranyérem
Budapest, 1902.
Alapított 1876.

Unzeitig Ferencz
cs. és. kir. udvari szállító

különlegességi gyára
teljes növényházak
építésére és
melegvízfűtése-
k berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII. Gyöngytyúk-u. 7. | XIII/2. Reingasse 32-34.

Terv- és költségvetést díjtalanul készíték.
Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva.

Újdonság. Szabadalmazva.

ÜVEGHÁZI és MELEGÁGYI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 korona. A keretek tetszés szerinti más méretekben kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK IÓZSEF szabadalm. üvegházi és melegágy-keretgyárban
SZEPE-SZENTEN Szepes-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

Kitünő minőségű borok: Siller 48—50, Fehér 50—52, Ezerjó és Kövidinka 54, Rizling 56—58 fillér literenként. 50 literen felüli mennyiségben szállítok utánvétellel. Hordót adok kölcsönbe, melyet szintén utánveszek. — Csomagolásért csupán saját kiadásaimat számítom. Megrendeléseket kér:

CSATHÓ GÉZA szőlőnagybirtokos,
Erdőtelek. (Heves megye.)

SÖPJING ENDRE

szőlőoltvány-telepe
SZÉKELYHID.

Ingyen és bérmentve küldi meg bárkinek árjegyzékét.

Eladásra kerül: Fás és 2-éves zöld-oltvány bor- és csemegefajtákból. Delaware direkt-termő. Alanyvesszőkből Ripária portalis sima, (2000 drb) és gyökeres Rupestris monticola. Ermelléki asztali és többféle fajbor.

Műlép

valódi méhviaszából készítve
1 klg. 5 koronáért kapható.

BELICZAY BÉLA

mézeskalács és viaszgyertyaöntő üzletében

BUDAPEST,

VII., Csányi-utca 3. (Saját ház.)

Szabó István gyümölcsfa- és rózsafaiskollája. Uj-Szeged, Főfasor 35. Ajánlja mintegy 140.000 darab 1—2—3—4-éves nemesített **gyümölcs-fakészletét** és pedig: körte, alma, birs, naspolya, cseresznye, meggy, kajszis- és őszibarack, úgyszintén Besztercei szilva- és ringlófajtákat, igen szép, egyenes, erős példányokban, jó gyökézzel, A fák **törpe, félmagas és egészmagas törzsben** megrendelhetők.

Ára: 100 drb 40—60 korona; erős, magas-törzsű példányok, sorfának valók 100 drb 70—80 kor. Ezer darab vételnél kedvezmény. Bokorrózsák gyökérvényekben nemesítve, szabadföldből szép, erős példányok, legjobb fajtákban, darabja 40—50 fillér. Kuszórózsák „Crimson Rambler“, 1—2 méter folyással, igen szép példányok, drbja 40—60 fillér. Hársfák, nagy levelűek, igen erős példányok, darabja 2 kor. Gyümölcsvadeselemek, készlet, 500.000 drb. legnagyobb része átültetett. Megrendelhető alma, körte, Prunus Myrabolan, Prunus Mahaleb, őszi és sárgabarack, 1000 drb. 10—30 koronáig. Gömb- és pyramidalis-magesemeteiből igen nagy készlet, olesó árban kapható. Tessék név- és árjegyzékét kérni, bérmentve küldöm.

Egy millió magas- és félmagastörzsű

GYÜMÖLCSFA.

Alma és körte 60 fillértől feljebb. Dió, szilva, kajszibarack stb. 1 koronától feljebb. Szép magastörzsű almafa a mi választásunk szerint 100 drb. 50 korona.

200.000 drb. dísz-, sor- és szomorúfa darabonként 60 fillértől feljebb. 200.000 vegyes diszbokor 100 drb.-onként 6 kor.-tól feljebb.

5.000.000 alma- és körtevadecsemete, 1—2-éves magesemete, valamint 3-éves iskolázott 1000 darabonként 10—45 korona.

— Képes árjegyzék ingyen. —

Gróf Batthyány Zsigmond

uradalmi intézősége

Csendlak, u. p. Ferenclak. (Vas-m.)

Gleditschia-szőlővessző

1-éves 1000-re 4 kor. 3-éves 1000-re 10 kor.
2-éves 1000-re 6 „ 4-éves 1000-re 22 „

60 cm. hosszú, ősszel szedett tökéletes simavessző 1000-re Kövidinka, Olasz rizling, Oportóból 6 korona, Erdei, Slankamenka, Piros Chasselas, Fehér Chasselas, Vegyes esemegéből 10 korona, Passatuttiből 15 korona. Mirkovácsából 50 korona. 5-éves 1 öl magasan szilvafadelek: oltott Magyar kajszis darabja 150 korona, 5-éves Jonáthán almafa és esemete darabja 1 korona.

UNGHVÁRY SÁNDOR szőlőtelepe NAGY-KÖRÖS.

A FARKAS-féle KECSKEMÉTI „HERNYÓIRTÓ“

Biztos hatású a gyümölcsfák, cserjék, ribizli, piszke-bokrok stb. hernyói ellen, — a paizs- és vértetek, az alma- és szőlómoly ellen. Ha május elején midőn a hernyók már kikeltek, ezen szerrel, melyhez csak tiszta víz szükséges, a fákat szőlőpermetezővel megpermetezik. Azon perctől kezdve a hernyók ott több kárt nem okoznak, néhány nap múlva elvesznek éhen. **Ára egy csomagnak** (mely 80 liter vízhez való) **60 fill.** Postán 4 esomagnál kevesebb nem küldetik. Miután sok felé utánozzák — tessék a valódira figyelemmel lenni! Kapható:

FARKAS IGNÁCZ GYÓGYSZERTÁRÁBAN KECSKEMÉTEN. A „MÁTYÁS KIRÁLYHOZ“

ELISMERŐ IRATOK.

Farkas Ignác gyógyszerész úrnak, Kecskemét.

Miután hernyóirtó porával a múlt évben meg-
lepő eredményt értem el — kérek ismét 8 esoma-
got postautánvétellel. Kiváló tisztelettel

Bánfalu (Moson megye) 1908. március 18.

Weninger Lajos jegyző.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek alásan a Farkas-féle Hernyóirtó szeréből
8 adagot, amely 640 liter vízhez való, olyat, minőt
tavaly hozattam, mely mindenféle fának jó sikerrel
használt. — Szentcs (Csongrádm.) III. tized 558. sz.
1901. április 14. Tisztelettel **Bartus István.**

Tekintetes gyógyszerész úr!

Miután Hernyóirtó pora sok fáradságos munká-
tól megkímélt, a múlt évben gyümölcsfáimat telje-
sen megmentette a hernyóktól. És azt valóban ura-
ságod Hernyóirtó porának köszönhetem. Ennélfogva
kérek ismét 5 csomag Farkas-féle Hernyóirtót után-
vétellel küldeni. Mindezek után maradok tisztelettel
Feketehegy, 1901. április 13.

Bódi Benő gyümölcsfa-kertész.

Tek. Farkas Ignác úrnak Kecskemét!

Kérem legyen szives soraim vételével azonnal
küldeni 8 csomag Hernyóirtó port. Igen felkérem,
hogy jó legyen; tavaly igen meg voltam elégedve,
minék utána nagy sikert aratott. — Hódmezővásár-
hely, V. Jókai-u. 1. — 1901. április 16.

Kiváló tisztelettel **Mihály Flórián** gazdálkodó.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek abból a Hernyóirtó szerből 8 adagot, mert
kitünő hatása van, a hernyót nagyon pusztítja.
Szalk-Szent-Márton. **Kenesey Lajos** bognár-mester.

Tekintetes Gyógyszerész úr!

Istentől minden jó kívánságomat küldöm s tiszte-
lettel tudatom, hogy a hernyóirtó szerünk, amit a múlt-
évben hozattunk, elfogyott. Hála Istennek, nagy sikert
rel használtuk; sziveskedjék küldeni azonnal 4 eso-
magot, mert már az egres-bokrok levelesek és ezek-
nél is kiválóan hasznos. A régi papirosát ide melléke-
lem, hogy csak ilyet sziveskedjék küldeni. Árát a pos-
tán, szokás szerint, utána fizetem. — Polgárdi (Fe-
jér-m.), Batthyányi-utca 388. — 1906. márc. 25.

Maradok tisztelettel **Serők Imre.**

Sertés-por. Sertés-dögvész ellen.

Ha járványos idő esetén a sertések időnként ezen
porból kapnak, belső részök megerősödik, amidőn
dögvészről féltetni nem kell, vagy ha a hizó enni
már nem akar, ezen portól ismét teljes jó étvá-
gyat nyer. **Egy adag 24 fillér.**

Arábiai pókkenőcs A lovak lábpókját, esontkinő-
véseit elmulasztja.

Egy tégely ára 2 korona.

Baromfi epepor. Hizó szárnyas állatok elhullása
ellen a legjobb gyógyszer. Ára 25 darabra 1 kor.,
60 darabra 2 korona.

Lóruh-kenőcs. Rühes lovak gyógyítására biztos
szer. Ára egy lóra való adagnak 2 korona.

Rozsféreg elleni por lovak részére. Egy adag 1 kor.

Alföldi erősítő fluid. Lovaknál rándulás, megeről-
tetés, sántulás vagy immervedés esetén hatásos
bedörzsölő szer. Egy üveg ára 2 korona.

— Gyümölcsfák trágyázásához —

elismert legjobb a

tőzeg-fekál-trágya.

Kapható:

Magyar tőzeg- és műtrágyaipar

részvénytársaságnál

Budapest, VI., Lehel-utca 25.

Eladunk nagymennyiségű saját termésű **első
osztályú gyökeres fásoltványt**, legkitünőbb
bor- és csemegeeszőlő-fajtákban, továbbá **sima
és gyökeres Riparia portalis és Rupestris monti-
cola** alanyvesszőt, valamint **sima és gyöke-
res direkttermő Piros-Delaware** vesszőt, fajta-
azonosságért való teljes felelősség mellett.
Részletes árjegyzékkel készségesen szol-
gálunk.

RENDES ÉS KOMLÓS

am. alanyvessző- és szőlőoltvány-termesztők

— Székelyhid (Érmellék.) —

	A kénmájoldat a gyümölcs- fáknak nem árt, csupán az élősdieket teszi tönkre.
Használata a lehető legegyszerűbb és leg- olcsóbb. Hatása biztos.	

„King“ elismert szaktekintélyek által a **mezőgazdaság és gyümölcskertészet**-nél legkitűnőbb meszelő és fertőtlenítő gépnek nyilvánított. A szivattyuk tömör rézből szilárdul vannak előállítva, úgy, hogy javítások alig fordulnak elő. „King“ vezető csöve többet teljesít, mint 20 ember meszelő ecsettel, percnként 50 méter falat kifogástalanul bemeszel úgy, hogy minden karcolás és hézag ki lesz töltve. Terjedelmes **WAIDL EMIL Budapest,**

VIII., Népszínház-utca 23.

Magyarország kizárólagos képviselőjétől ingyen be-
kivánható. — Fenti gép teljesen felszerelve, azon-
nali használatra szállítatik.

Rózsavadcsemeték állami éremmel kitüntetve, 150—200 cm., m. tavaszi szemzésre száza kor. 7.50. **Rózsafák**, futó rózsák, bokor-rózsák, erőteljes diszpéldányok, válogatott különleges fajtákban á 1 kor. Huszár György kertészete, Budapest, Mexikói-út 64. (1)

Ha háztartásban a ruhamosásnál 75% költségség-, munka- és időmegtakarítást kíván elérni, akkor rendelje meg a gőzmosógépet nálam, melyet 30 napi próbára is szállítok. Leírás és árak kívánatra megküldetnek. Resch József Sándor, Bács (Bács-Bodrogh-megye). (2)

A jászárokszállási községi faiskolában nagy mennyiségű körte- és alma-vadcsemeték vannak eladók, 1-éves 15—25 kor., 2-éves 35 kor., 3-éves 1¹/₂ cm. vastag, 100—120 cm. magas, 45 korona. Ertekezni lehet a községi faiskola-kezelővel. Megrendeléseket elfogad a községi előljáróság. (3)

Vadrózsafa szép, egyenes, egészséges, magas törzsű, jó gyökerekkel, száza 7 korona, ezre 68 korona, csomagolással. Sir Antal városi főkertész Eger. (4)

Eladó. Elsőrendű szép 3-éves gyökeres fajtisza, saját termésű Portális, Rupestris, Solonis hiányok pótlására. Ezre 45 kor., száza 5 kor. Európai 1-éves gyökeres, ezre 30 kor., 1901-évi Rizling fajtabor, hektoliterje 60 kor., a vevő hor-
dóiban. Címem: Buday Gyula ügyvéd. Debrecen. (5)

Eladó élőfák. Lucfenyő: 1 méter magas, 70 fillér; 75 cm. magas, 56 fillér; 50 cm. magas 40 fillér. Vékonyhéjú diófa: 2 méter magas, 50 fillér. Faiskola: Gönyő (Győr-megye). Csomagolás önköltségen, vasúthoz (hajóhoz) szállítás ingyen. Megrendelhetők: Márffy Ede Budapest, I., Vár, Országház-utca 2. (6)

Elsőrendű pergetett **akácmézet** 5 kgr.-os postadobozban 8 koronaért bérmentve küld Kiss János, Tisza-Kürt. Élőméhekről árjegyzéket ingyen. (7)

Megbízható tisztaságú és csíra-
képes gazdasági, konyhakerti és **Virágmagvak**

beszerezhetők a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest V., Alkotmány-utca 31.

Szőlőoltványok: hiányok pótlására 2-éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt. **Fásoltványok:** Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, **eredési biztosítással** ezre 45 frt. Mind Riparia portalisra oltva a következő fajtákban: **Fehér borfajták:** Olaszrizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézes-fehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsa, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti rizling. **Vörös borfajták:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajták:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2-éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajtákból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azokat visszaveszem s pénzt visszaidom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. **Hegyi bor:** Siller és fehér 50 K, vörös 60 K. Székely I. József Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom. (8)

Pergetett méz 5 kiló bérmentve: fehér 8, sárga 7 korona. Belga és ezüst nyúlak, sárga orpington tojások olesón kaphatók Török József méhtelepén, Öcsöd. Méhcsaládokat veszek. (9)

Eladó. 1-éves gyökeres fás szőlőoltványok. I. oszt. Riparia portalis alanyon készült, Kövidinka, Mustos fehér, Erdélyi Chasselas r. royal és blanc, Fehér kecskececsű, ezre 160 kor., száza 16 kor. I. oszt. sima Riparia portalis. 10.000 drb ezre 20 kor. Az összes átvételnél árendemény, teljes felelőség mellett megrendelést kér az ár egynegyed részét előlegül, (a többi utánvét.) Tamás Lajos szőlőtelep-tulajdonos, Erdőhegyen, u. p. Kis-Jenő (Arad m.). (10)

Coniferák! Diszfenyők! Túlevelűfák! Az első magyar diszfenyő-faiskola tulajdonosa Copony Ede Körmenden, ajánl 120 fajta túlevelűfákat, sorfákat, lombfákat, díszcserjéket és rózsafákat. Készlete igen nagy. Képes árjegyzék ingyen! (11)

Mezőtur város faiskola kertjéből eladó: 2000 drb Japán akác, 2000 drb Juhar, 2000 drb Acer platanoides. 100 drb 40 kor. Nagymenyiségű gyümölcsfa és I. oszt. gyökeres, fás- és zöldoltás. Megrendelések Omazta Elek városi kertkezelőnek Mezőtur címzendők. (12)

Eladók folyton nagyobbodó faiskolámból 3—4-éves erőteljes, egyenes, dús gyökérzetű oltványok. **Alma:** 40.000 drb. Téli aranypármén, Jonathan, Sárga Bellefleur, Nagy casseli renet, Téli fehér kálvil, Batul, Török Bálint, Hollandi aranykormos, Sívári. **Körte:** 15 000 drb. 25 fajta. Oltott besztercei és más szilvafajták 6.000 drb. Cseresnye-, meggy- és diófák. Ára 60 fillértől 1 koronáig. 150.000 drb. 1—2-éves oltványok, szemzések, alma- és körte-vadcesemeték. Árjegyzéket és mintát szívesen küld Szász János faiskolája, Nagybányán. (Szatmár m.) (13)

Eladó: 300 drb. Vadgesztenye, 2000 drb. Acer platanoides 100 á 70 kor. 5000 drb. Akác 100 á 50 kor. Vegyes díszfa 100 á 60 korona. Díszcserje 100 drb. 40 kor. Magas törzsű almafák a legjobb fajtákban 100 drb. 90 kor. Thuják 1—2 mtr. magasak á 80 fillértől 4 koronáig, készlet 500 drb. Pyramis Buxusok 60 cm.-től 80 cm.-ig á 1.60—6 kor., 80—120 cm.-ig 7—12 kor. Készlet 1000 drb. Taxusok 60 cm.-től 100 cm.-ig 1—4 kor., 1 métertől 2 méterig á 6—12 kor. Szegély Buxusok 100 drb 8 kor. Készlet 6000 drb. Magastörzsű róz afák 60 legszebb, többnyire új fajtákban 1—2 kor. 3-éves spárgatövek 100 drb. 3.50 kor. Mindenféle tavaszi szőnyeg- és virágágyi, továbbá konyhakerti palánták a legolcsóbb árban. Árjegyzék ingyen és bérmentve. **Petermann József mű- és kereskedelmi kertészete, Nagykanizsán.** (14)

Kitünő minőségű borok. Saját termésű jól kezelt boraimat a következő áron adom: Siller 52, Asztali fehér 54, Ezerjő 58, Olasz-rizling 60 fillér litere, **bérmentve** bármely belföldi vasúti állomásra 50 literen felüli mennyiségben. A bor értékét, valamint a hordó értékét utánveszem. **Szokványyszerű szőlődugványok.** Ősszel szedett, jól beérett vesszők: Kadarka, Ol-rizling, Szlankamenka, Kövidinka, Chasselas-fajták ezre **bérmentve** 7 korona, Piros Szlankamenka 10 korona. 22-fokos törköly-pálinka 1 kor. 50 fill. litere. Részletes árlap ingyen. Csathó Géza szőlőnagybirtokos, Erdőtelek. (Heves m.) (15)

Eladó csemege-, valamint borszőlő-vesz-
szők. Tamásy Dániel és Társa, ezelőtt Lévai
 Simon nyug. v. tanácsnok (radonováci) immunis
 homoki minta-szőlőtelepéről következő fajtisza,
 peronoszporától, valamint jégtől mentes 65—70
 cm. hosszú őszi szedésű sima vesszők adatnak
 el: Ezeréves Magyarország Emléke 30 frt; Royal
 Vine-Yard 12 frt; Kossuth Lajos 15 frt; Musk.
 Hamburg black, Malaga blanc, 7 frt; Musk. Chass.
 blanc (Passatutti), Chass. rouge croquant 5 frt;
 Chass. blanc 3 forint ezrenként. M. Frontignan
 rouge, Bucherau, Princesse black, Chass. Coulard
 gros., Musk. Nantes, Musk. Eugen, Musk. raisin
 de Calabre, Chass. magnifique de Nikita, Chass.
 rouge royal 1 frt százanként. Borfajták: Veltelini
 piros, 3.50. Szerémi zöld, Nagyburgundi, Olasz-
 rizling 4 frt ezre. Csomagolásért valamint hely-
 ben a szállításért külön díjat nem számítunk fel.
 Posta, táviró és vasútállomás: **Szabadka** (Bács-
 megye). (16)

Eladó francia málnatövek óriás gyümöl-
 csökkel 12 fill; folytontermő málnatövek 10 fill.
 darabja. Alma-vadcsemete I. oszt. 2 kor., II. oszt.
 1 kor., körte-vadcsemete I. oszt. 3 kor., II. oszt.
 1 kor. 20 fill. száza Babós Miklós szőlőbirtokosnál
 Egerbegy, up. Aranyos-Gyéres. (17)

Veszek Mayer-féle használt méhkaptár-du-
 cokat. Barabits Elemér, Deregye. (18)

Eladó 2-éves Myrabolan-szilva és Prunus,
 Mahalep vadmeggy, igen erősek, ezre 30 kor., to-
 vábbá Picea (Lucfenyő) 150 cm. magas 1 kor. da-
 rabonként. Kaphatók Györky György kertésznel
 Aracs (Torontál-m.). (19)

Eladó alma-vadcsemete I. oszt. 2 kor., II.
 oszt. 1 kor. körte-vadcsemete I. oszt. 3 kor., II.
 oszt. 1 kor. 20 fill. száza. Babós Miklós Eger-
 begy, u. p. Aranyos-Gyéres. (20)

Saját termelésű fehér boraimat egy hónapi
 kölesön hordóval literét 48 fillérjével szállítom
 b. megrendelőimnek. Gyöngyös, Szőke S. ta-
 nitó. (21)

80.000 darab válogatott I. oszt. sima zöld-
 oltvány bor- és csemegefajtákban, **fajtisztán**, ez-
 renként 90—100 koronával eladó Csákován (Te-
 mes-megye) Buding Miklósnál. (22)

Eladó. Szemzéssel oltott Besztercei szilva-
 oltvány, válogatott drbja 40 kr., I. oszt. 35 kr.,
 II. oszt. 25 kr. Gyökérnemes I. oszt. 25 kr., II.
 oszt. 15 kr. Szelid gesztenye-csemete, kiültetni
 való I. oszt. 40 kr., II. oszt. 30 kr. Besztercei
 szilva 1-éves csemete, I. oszt. 1000 drb 15 frt,
 II. oszt. 10 frt, galagonya- és gyertyán-csemete
 1000 drb 8 frt. Kapható Szász Lajosnál Nagy-
 bányán. (23)

Óriási Pekingi kacsa és aransárga Orpington-
 tyúk tenyésztőjás rendelhető Fedák Istvánnál,
 Kecerpálvágásán u. p. Tapolyhanusfalva (24)

**Csemetevédő nádköpenyek, melegágytaka-
 rók, komlószáritók, árnyékolók.** Korai fagyok, ta-
 vaszi kedvezőtlen időjárás viszontagságai ellen
 legjobban megvédelmezhetjük magvetéseinket a
Széki Gazdák Szövetsége (Szék, Szolnokdoboka m.)
 által teljes sűrű szövésű, csöves nádból készí-
 tett **melegágytakarók** használata által. Ezek széles-
 sége 1 méter, hosszúsága 10 méter, ára négy-
 zetméterenként galvanizált sodronnyal 20 f., hor-
 ganyozottal 25 f. Ugyanott nyúlkárok ellen védel-
 mező **csemetevédő nádköpenyek** is kaphatók 120
 cm. magasságban, 40 cm. szélességben, darabon-
 ként galvanizált sodronnyal 10 f., horganyozottal
 12 f. árban. Ezrenként 10% árengedmény. E kö-
 penyek kívánatra más mértékben is készíthetők
 magasságban deciméterenként 1 fillér, szélesség-
 ben 2 f. árkülönbözettel. Az árak Széken, vagy a
 szamosújvári vasúti állomáson értendők. Ugyan-
 ott beszerezhetők **komlószáritók, árnyékolók,
 menyezeti és vasheton-nádszövetek** is. Megrende-
 léskor az összeg 25%-a beküldetni kéretik. A
 háziiparos tagok érdekében számos megrendelést
 kérünk. (25)

Eladó Coryllus colurna (törökmogyoró) mag-
 csemete 3-éves 1000 drb 30 K, 2-éves 20 K,
 1-éves 10 K, míg a készlet tart. Phacelia-mag 1
 kg. 2 K. Tarlóvirágmag 1 kg. 4 K. Pinus picea
 fenyők szép erős példányok drbja 1 K 20 f. árban
 kapható Br. Harkányi kertészetében Pusztaken-
 gyel (Szolnok m.). (26)

Asztali bor 44 kor., kitünő félpecsenye 48,
 50, 52 kor., pecsenyebor 55, 60 kor. Pécs ezüst-
 érem. Kollár Vilmos pincegazdasága, Cegléd.
 (27)

Eladó. Gyümölcsfákból 3—4 éves, szigorúan fajtiszta: alma 35, körte 35, cseresznye 15, meggy 10, kajszai 7, őszibarack 33, szilva 18 fajtában. **Vadcsemeték. Díszfák-cserjék. Tülevelűek és kúszó növények** nagy választékban. **1,000.000 Gleditschia-csemete**; ezre 1-éves 5, 2-éves 8 korona. **Rózsák** 250 fajtában, 1 métertől 2 méter magasságig 80—120 fillér darabja; bokor-rózsák nagy választékban, darabja 50 fill. **Szőlővesszők** a legjobb bor- és csemege-fajták; síma ezre 6—10 korona. Kérjen árjegyzéket, melyet ingyen és bérmentve küld a **Gyümölcsészeti Egyesület, Baja.** (28)

Szavatolt teljesen fajtiszta 5000 Kövidinka és 20000 Olasz rizling síma vessző ezrenként 8 korona Gugánovich Máténál Szabadkán. (29)

Prima tenyésztőjások. Angliából importált remek **aransárga** és **hófehér Orpington** törzsek után, darabja 1 K. Előjegyezhető, Ternyey Árpád legmagasabb kitüntetésekkel sokszorosan díjazott telivér Orpington-mintatelepénél Aradon (Demeter-utca 92.) Terméketlen tojások 80%-ig, egyszer ingyen pótoltnak. (30)

20000 darab két-éves vadbarack ezrenként 20 K, éves **őszibarack-oltványok** százanként 50 K, négy-éves közönséges **thuja** százanként 50 K. **Fodormenta** gyökök (*Mentha crispa*) ezrenként 10 koronáért kaphatók **Breuer Gusztáv** mérnök kertgazdaságából **Makó** (Csanád-megye.) (31)

Saját termésű **makói dughagyma, hagyma, petrezselyem-, sárgarépa-magvak** kaphatók különként és métermázsánként **Breuer Gusztáv** mérnök kertgazdaságából **Makó** (Csanád-megye.) (32)

Rózsák. Nagy készlet áll rendelkezésre a legjobb thea, theahybrid, szomorú és kúszórózsa fajtákból. Kiválóan szép erős, virágzó példányok. Magastörzsű rózsák darabonként 1 korona. Szomorú rózsák 2 méter magas törzsszel 2—3 kor. Baba rózsák félmagas törzsszel oltva 1 korona. Árjegyzék kívánatra bérmentve. Bezerédi uradalmi kertészet, u. p. Szepetk. (Zala-vm.) (33)

Csiraképes rétegezett gyümölcsfamagvak: keserű mandula, kajszibarack, őszibarack, Myrabolan, sajmeggy, vadalma, vadkörte, birsmag kapható Schönbeck Imrénél, Esztergomban. Árjegyzék bérmentve. (34)

Sodronykerítés-fonógépet küldök 60 koronáért, amelyen mindenki azonnal készíthet sodronykerítéseket. Kész sodronykerítések tövisesen befonott szélekkel, tetszés szerinti erősségű tartó sodronyokon olcsón szállíttatnak. **Élősövény-magcsemeték:** Ákác és Gleditschia 1000 db csomagolva 5 koronától 11 kor-ig, kor és erősség szerint. **Ákác-fák** 2—3 cm. tövastagság, darabja 30 fillér, 3—5 cm. 45 fillér. **Riparia portalis** síma és gyökerező vessző árlap szerint. Resch József Sándor, Bács, Bácska. (35)

Gyönyörű egészséges I. ső rendű síma vesszőket szállítok piszkei hegyi mintaszőlőtelepéről a következő fajtákban: Chass. rouge, Sauvignon, Semillon, Zöldszilváni, Aprófehér, ezrenként 7 koronáért. Ezerjő, Sárfehér, Pirosdinka, Kövidinka, Olaszrizling, Vegyes csemege, Merlot, Carbenet ezrenként 6 koronáért. Muscat Ottonel ezrenként 15 koronáért. Vászón-csomagolásért és hajó- vagy vasúthoz szállításért ezrenként egy koronát számítok. Megrendelések Piszkére vagy Budapest, IV., Semmelweis-utca 12. szám alá Kuruc Károly címére intézendők. (36)

Eladó fajtiszta, egészséges síma európai szőlővesszők. 120 fajtában: Chasselasok, muskotályok, fehér, piros, fekete borfajták, őszi szedésben és friss tavaszi metszésben kaphatók Halász Mihály szőlőbirtokosnál, **Kocsér,** Pest-m. (37)

Eladó díofacsemeték. Kaphatók 180, 150, 120 centiméter magasságban 60, 40 és 30 fillérért **Békefi Elek** járási faiskolafelügyelőnél, **Zalakoppányban.** Ugyanott spanyol meggyek, cseresznyék, vérmogyoró-cserjék és szeder (eper) fák is kaphatók. (38)

80.000 darab válogatott I. oszt. síma **zöld-oltvány** bor- és csemegefajokban, **fajtisztán** ezrenként 90—100 koronával eladó Csákován (Temes-megye) Buding Miklósnál. (39)

Ákác-magcsemeték erős gyökézzel 80—100 cm. magas 1000 db. kor. 22.—, 50—80 cm. magas 1000 db. kor. 16.—, 30—50 cm. magas 1000 db. kor. 10.— **Spárga gyökerek** öt legjobb korai és késői fajtában. 2-éves 100 db. kor. 3.—, 1000 db. kor. 20.—, 1-éves 100 db. kor. 2.—, 1000 db. kor. 15.— **Pecz Ármin** kir. udv. műkertész és faiskola-tulajdonos, Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. (40)

Eladó gyümölcsfák. A Pécs-Baranyai kertészeti egyesület kertjében diszoklevéllel kiuntett gyümölcsfajták oltványai darabonként 50 fillérért eladók. Árjegyzék ingyen; megrendelések Ziegler Tivadar, Pécs városház, címzendők. (41)

Gazdasági népiskola B.-Berecske, ajánl: őszszel szedett, szokványminőségű, I. oszt. síma Ripariát 1000 darabonként 20, 10.000 darabonként 180 koronáért; II. oszt. ezre 10 korona, egyéves gyökeres 30 korona, II. oszt. 20 korona ezrenként. Fásoltványok 20 fajtából, 100 drb 20 kor., 1000 drb 180 kor., kétéves 20%-al drágább. Hazai szőlővesszők, gyümölcsfák, gazdasági- és diófák nagy választékban. Kivánatra árjegyzék. (42)

Nagyon olcsón eladó, felelőség mellett immunis homokról való síma hazai szőlővessző, a következő fajtákból: 30 fajtából álló Muscat és Chasselas, fajtisztán, ezre 10 K. Szlankamenka 8 K. Kövidinka, Piros veltelini, Mustos fehér, Szerémi zöld, nemes Kadarka 3 K. Ol.-rizling, Kecskesececsű 4 K. — Nagyon szép 3—4 éves gyümölcsfákat szállítok dbonként 50 fillérével. Valtmajer János, Kiskunhalas, Besnyői-telep. (43)

Községi faiskolából eladó 500 drb. valódi gyökérnemes Besztercei szilvafa, erősek, á 25 fillér. Kompolt, u. p. Kápolna. Pruzsinszky Lajos faiskolakezelő. (44)

Riparia portalis fajtisztá, I. osztályú, oltásra alkalmas, 10.000 darab, ezre 20 koronáért megrendelhető Bihari Istvánnál, Békés. (45)

Községünk faiskolájában 4 éves alma-, körte-oltványok igen szépek, eladók. Darabja 40 fillér. Fajták: Téli arany pármén, Téli daru, Oláh piros téli, Nyári jeges és vaj alma. Esperen úri körte, Téli esperes, Császár-körte, Dinnye-körte. Alvó szemzéssel vannak nemesítve. Fűzesgyarmat, Békés megye. Előljárárság. (46)

Eladó I. oszt. síma zöld és II. oszt. gyökeres fásoltvány, **Chasselas** száza 5 frt., gyökeres **Monticola** száza 2 frt., síma **Monticola** és **Riparia** I. oszt. ezre 10 frt., II. oszt. 5 frt. Balogh Péternél, Szentendrén. (47)

Több, legutóbb a budapesti nemzetközi kiállításon első pénzdíjakkal és nagy állami éremmel jutalmazott sárga és fehér orpington tyúkok friss tenyésztőjásait darabonként 40, illetve 50 fillérért rázásmentes dobozban — faj telivér tisztaságáért kezesség vállalása mellett — szállít Fucsek Gyula igazgatótanító, Szolnok. (48)

Szőlőkaró, szőlővessző és oltvány eladás 40 vaggonra menő, 1,80 és 2,00 méter hosszúra vágott, kizárólag hasított, karónak való érett, szép növesű, csomómentes szín akácfa hasítatlan állapotban, valamint nagyobb menyiségű kész, hasított és gömbölyű akáckaró 5, 5^{1/2} és 6 sukk hosszban mérsékelt áráért vaggon illetve ezer számra eladó. Ugyanott fajtisztá, síma és gyökeres R.-portalis és R.-monticola alanyvesszők, valamint a legjobb bor- és csemegefajtákban a legkifogástalanabb gyökeres fásoltványok tavaszi szállításra kaphatók. Megkeresések Löwy Károlyhoz Pilinybe küldendők. (49)

Betöltendő állások és ajánlközások.

Gyulaj község (Szabolcs-m.) 3300 □-öles kitünő talajú faiskolájához szakkezelő kerestetik. Kertész vagy kertmunkás-iskolát végzett kezelő. Feltételek kivánatra bárkinek megküldetnek Gyulaj község előljárársága által, hová az ajánlközások is küldendők. (50)

Keresek egy kertészt azonnali, esetleg március hónap 15.-iki belépésre, ki a szőlészethez és a méhészethez is ért. Csak több évi gyakorlattal bíró s huzamosabb ideig egy helyen tartózkodó egyének pályázhatnak — Fizetés megegyezeszerint. — Ajánlatok Kováts József, Győr, Arpad-út 63. intézendők. (51)

Vincellériskolát végzett, 26 éves, nőtlen, józan életű egyén állást keres. Cím: Zima Sándor Békés, III. 327. (52)

Békésszentandrás község faiskolájánál a kertészeti állás megüresedett. Fizetés: 600 kor., lakás, tűzre való és 18% úgy a szőlőből, mint a faiskolából. A pályázati kérvények f. évi április 15.-éig az előljárársághoz bizonyítványokkal felszerelve adandók be. (53)

Fiatal családost, vagy nőtlen szorgalmas, józan kertész — szőlő, gyümölcs-faiskola, melegágy kezelésben, virág-, konyhakertészetben teljes jártassággal bíró — azonnal felfogadtatik. **Családostnak** évi fizetése 480 korona, lakás, fűtés, disznó-, szárnyas-tartás, az általa előállítandó szőlő, gyümölcs-oltvány, káposzta, carfiol, spárga, nemesfűzvessző árából tíz százalék járulék. **Nőtlennek 300 korona,** teljes ellátás. Talaj kitünő. Lux Gyula mérnök, Szeghalom. (54)

Vincellér-gyakornoknak ajánlközik 22 éves fiatal ember azonnali belépésre. Örvödi Lajos Újpest, Perc-utca 9. sz. (55)